

USKALTAAKO TÄÄLLÄ EDES PERUSTAA PERHETTÄ?

Joensuun nuorisovaltuustolle on esitelty kaupungin taloutta koskevat sopeutustoimet sekä niiden vaikutukset Joensuun palveluverkkoon. Lausuntoa muodostaessaan nuorisovaltuusto on kuullut joensuulaisia nuoria muun muassa koulujen kanssa yhteisissä kokouksissa, nuorisotaloilla, kouluilla, harrastustiloilla sekä muissa vapaa-ajan toimissa.

Nuoret ovat huolissaan omasta hyvinvoinnistaan sekä oikeuksiensa toteutumisesta. Nuorilla ja lapsilla on oikeus harrastaa, leikkiä sekä saada laadukasta ja tasa-arvoista koulutusta. Lapsiystävällinen kunta -tunnuksesta nauttivan Joensuun kaupungin tulee ylläpitää nuoria ja lapsia koskevien palveluiden tasoa, jotta Joensuu pysyisi turvallisena ja mieleisenä kotikaupunkina.

Kaupungilla on edessään historiallisia talouden sopeutustoimia. Nuorisovaltuusto ymmärtää sopeutustoimien tarpeen, mutta painottaa, ettei sopeutus saisi tapahtua lasten ja nuorten palveluiden, opetuksen tai elintason kustannuksella.

Kouluverkkoa supistaessa tulee ottaa huomioon alueen tulevaisuudennäkymät. Koulujen puute ei kannusta työikäisiä, perheellisiä tai nuoria muuttamaan alueille. Tämä johtaa auttamatta pitkällä aikavälillä syrjäseutujen väestörakenteen muutokseen. Joensuun nuorisovaltuusto ei halua syrjäseuduista vanhusten loppusijoituspaikkaa. Epäsuotuisimmissa näkymissä väestörakenteen muutos aiheuttaa logistisia ongelmia, jotka kuormittavat palveluverkkoa ja terveydenhuoltoa sekä alueen nuorten perheitä.

Kouluverkkoa supistaessa on tärkeää huomioida vaikutus lasten ja nuorten koulumatkoihin. Pidemmät koulumatkat tarkoittavat pidempiä koulupäiviä, joka lisää koulun kuormittavuutta. Mikäli päivät alkavat aikaisin, täytyy lasten ja nuorten herätä ikään nähden kohtuuttoman aikaisin. Toisaalta, jos päivät sen sijaan kestävät myöhään matkan kotiin ollessa pitkä, voi koululainen päästä kotiin vasta todella myöhään. Tällöin täytyy miettiä, pitäisikö koulujen esimerkiksi tarjota lapsen terveen kasvun ja kehityksen kannalta olennainen välipala, sillä sitä ei ehdi kotona syömään.

Pidemmät koulupäivät myös vähentävät lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Matkoihin kuluva aika on suoraan pois vapaa-ajasta, minkä takia koulun siirtyminen yleensä siirtää myös harrastuksia. Pidemmät matkat harrastuksiin tarkoittavat, että harrastaminen saattaa muuttua mahdottomaksi. Ajan ja mahdollisuuksien puutteesta myös koulussa suoriutuminen ja läksyjen teko voivat vaikeutua, arkiliikunnan määrä vähentyä ja jaksaminen heikentyä.

Itse koulumatkojen toteuttaminen täytyy myös tehdä huolella. Olemme huolissamme, että tehokkaan bussireitin nimissä matkat pysäkille saattavat olla pitkiä ja pysäkit isojen teiden varrella, mikä on lapsille erityisen vaarallista. Vaikka bussimatkat täytyy saada pidettyä kohtuullisen pituisina, se ei saa vaarantaa kenenkään turvallisuutta. Täytyy myös huomioida, että osa busseista voivat olla erittäin täynnä eri ikäisiä oppilaita. On harkittava esimerkiksi mallia, jossa hyvinvointiohjaaja kulkee bussilla varmistaen, että bussissa käyttäydytään asiallisesti ja kaikilla on turvallinen olo myös bussin sisällä.

Koulujen lisäksi nuorisovaltuusto on erityisen huolissaan harrastusmahdollisuuksien saavutettavuuden laskemisesta, kun nuorisotiloja ja nuorten harrastuspaikkoja lakkautetaan. Yhä useampi nuori syrjäytyy, mikä johtaa haasteisiin, kuten mielenterveysongelmiin sekä koulusta ja harrastustoiminnasta pois jättäytymiseen. Nuorisovaltuusto pitää erityisen tärkeänä, ettei syrjäytymistä ennaltaehkäiseviä palveluita, kuten nuorisotiloja ja nuorteniltoja, lopeteta.

Tärkeänä harrastuspaikkana nuorisovaltuusto pitää Noljakassa sijaitsevaa Sinkkolaa. Nuorisolain (§3) mukaan, nuori on 0–29 vuotta vanha henkilö. Sinkkola tavoittaa säännöllisillä toiminnoillaan, jotka on suunnattu varhaisnuorille, huomattavan määrän Noljakan asuinalueen nuoria. He eivät näy päättäjille ja virkamiehille toimitetuissa tilastoissa, sillä alle 12-vuotiaita ei ole luokiteltu nuoriksi. Sinkkolan vieressä sijaitsee Noljakan koulu, jonka oppilaat ovat Sinkkolassa järjestetyn iltapäivätoiminnan pääasiallisia käyttäjiä.

Noljakassa asuu paljon erilaisista sosioekonomisista taustoista tulevia ihmisiä, joiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisia vapaa-ajan mahdollisuuksia Sinkkolan toiminta tukee. Noljakassa asuu muihin asuinalueisiin verrattuna paljon maahanmuuttajataustaisia, joiden sopeutumista Sinkkolan palvelut edistävät huomattavasti. Lisäksi Noljakan vieressä sijaitsee toinen suuri asuinalue, Marjala. Siellä ei ole lainkaan nuorisotoimintaa ja Sinkkola on marjalalaisillekin lähin nuorisotalo.

Myös pitäjissä täytyy olla nuorisotalotoimintaa, jotta nuorilla on jotain toiminnallista ja turvallista tekemistä. Nuorilla ei ole aina vaihtoehtoa lähteä pitkän matkan päähän harrastamaan tai viettämään aikaa. Nuorisotalot ovat syrjäseuduilla yksiä ainoista paikoista, joissa nuoret voivat kokoontua. Ilman mitään mahdollisuuksia nähdä toisiaan nuoret eivät voi kunnolla viettää aikaa keskenään. Jos nuorisotaloista luovutaan, ei pidä yllättyä, kun nuoret eivät enää poistu kotoa.

Täytyy myös muistaa, että nämä muutokset eivät koske vain nykyisiä asukkaita, vaan kaikkia alueen tulevia asukkaita myös. Todella moni syrjäseuduilla asuva nuori ajattelee, että kohta on pakko muuttaa kaupunkiin. Eräs koulunsa edustaja tuli kokouksessa sanoneeksi hyvin, että ”Uskaltaako täällä edes perustaa isona perhettä, jos ei asu keskustassa?”

Joensuun nuorisovaltuusto
18.3.2024